

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Дрок Л.В.

доцент,

*Національний університет оборони України
імені Івана Черняховського*

ПРОБЛЕМИ КОМПЛЕКТУВАННЯ КОМАНДНИХ ПОСАД ОФІЦЕРСЬКОГО СКЛАДУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКОВИХ ЕТАПАХ ПРОВЕДЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

Укомплектованість керівних посад у військових частинах (підрозділах) офіцерами спроможними виконувати свої функціональні обов'язки на високому професійному рівні визначають боєздатність військових частин та залежність ходу і результату бойових дій. Тому, дослідження чисельності офіцерського складу Збройних Сил України на початкових етапах проведення Антитерористичної операції (далі – АТО) являється передумовою вивчення бойових спроможностей військ (сил) в ході ведення бойових дій (операцій) та дозволяє виробити рекомендацій по реалізації політики формування професійної складової української армії у відповідності до стандартів збройних сил країн-членів Північноатлантичного Договору.

В результаті тривалих реформаторських заходів військового керівництва, «гібридну війну» проти України, офіцерський склад українського війська зустрів нечисленним, деморалізованим, а армія була розграбованою [1, с. 7].

На кінець 2013 року загальна чисельність Збройних Сил України становила лише 165,5 тис. осіб, у тому числі – 120,9 тис. військовослужбовців, на військовій службі перебувало 32 тис. 600 офіцерів [2, с. 11], скорочення посад офіцерів досягло катастрофічних значень – 77,9 % [3, с. 66] від загальної чисельності офіцерських посад за роки незалежності.

Станом на 01.01.2014 року штатна чисельність офіцерського складу складала 24,9 % від загальної чисельності війська, при чому рівень укомплектованості офіцерами становив лише 20,7 % [3, с. 64]. За рахунок створення нової системи управління Збройними Силами (створення двох нових оперативних командувань та Об'єднаного оперативного штабу), нарощення бойового потенціалу Збройних Сил, шляхом формування нових військових частин бойового складу (мотопіхотних, механізованих, артилерійських, гірсько-піхотної, гірсько-штурмової, десантно-штурмової бригад, бригад морської піхоти, частин спеціальних операцій та інших), чисельність посад офіцерського складу Збройних Сил України за період 2014–2016 рр. вперше збільшилася на 40 %, з 41 327 (станом на 01.01.2014 р.) до 68 492 (станом на 01.01.2017 р.).

Вивчення чисельності категорій старших та молодших офіцерів офіцерського складу командної ланки рівня рота – батальйон – полк – бригада на початкових етапах АТО розкриває динаміку зростання чисельності посад офіцерів в Збройних Силах України у відповідь на збройне вторгнення Російської Федерації на територію нашої держави в Криму та на Сході України. Так, на початок 2014 року кількість посад старших офіцерів становила 51,86 % від загальної чисельності посад офіцерів, молодших офіцерів – 48,13 %. Починаючи з 2015 року, у співвідношенні посад старших та молодших офіцерів в Збройних Силах України, відмічається стале зростання частки посад молодших офіцерів, що наближається до стандартів та норм прийнятих в збройних силах країн НАТО, де частка молодших офіцерів складає близько 60 %, відсоток старшого офіцерського складу становить 40 %. На кінець 2016 року співвідношення категорій офіцерів в Збройних Силах України складало 42,88 % старшого офіцерського складу до 57,12 % молодшого офіцерського складу.

Таким чином, аналіз кількісних показників посад офіцерського складу в Збройних Силах України за 2014–2016 рр. дозволяє стверджувати про позитивну динаміку зміни співвідношення між старшими та молодшими офіцерами, збільшенням кількості молодших офіцерів в порівнянні з старшими у відповідь на виклики та загрози національній безпеці, нарощення чисельності офіцерів командного складу, наближення до стандартів комплектування офіцерського складу прийнятих у збройних силах країн Альянсу.

Ведення бойових дій на сході держави і необхідність підвищення бойових спроможностей сухопутної компоненти Збройних Сил України

змусило військове керівництво переглянути організаційну структуру української армії в сторону збільшення частки бойових частин (підрозділів) Сухопутних військ, що в свою чергу привело до збільшення штатної чисельності молодших офіцерів батальйонної ланки та дозволило на кінець 2016 року досягти потрібного співвідношення молодших та старших офіцерів у складі Збройних Сил України та вийти на рівень показників, встановлених в збройних силах країн-членів НАТО.

Оптимальна модель структури співвідношення посад старших і молодших офіцерів за військовими стандартами НАТО вимагає дотримання принципів виміру статистичних даних в історичному дослідженні, що дозволяє вивчати розвиток процесу з урахуванням чинників впливу та змоделювати варіанти побудови і функціонування структури армії.

Дослідження кадрової політики Збройних Сил України заслуговує подальшого ґрунтовного наукового вивчення, оскільки армія відіграє важливу політичну роль у поглибленні процесів державотворення, у розбудові та реформуванні сектору безпеки і оборони України.

Список використаних джерел:

1. Біла книга антитерористичної операції на Сході України (2014–2016) / під заг. ред. І. Руснака. Київ : НУОУ, 2017. 162 с.
2. «Біла книга 2013. Збройні Сили України». Київ : Міністерство оборони України, 2014. 74 с.
3. Дрок Л. Основні етапи формування офіцерського корпусу Збройних Сил України. *Воєнно-історичний вісник*. Київ : НУОУ, 2020. 1(35). С. 58–73.